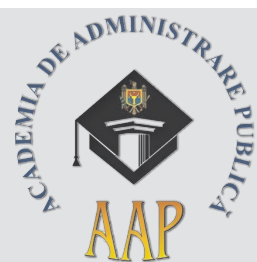

La 21 mai 2012 se împlinesc 19 ani de la fondarea Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova

FUNCTIONARUL , PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Nr. 9-10 (382-383) mai 2012

FONDAT ÎN ANUL 1994

Vizita Președintelui Republicii Moldova, Nicolae Timofti, la Academia de Administrare Publică

Președintele Republicii Moldova, dl Nicolae Timofti, a efectuat, pe data de 18 mai, o vizită de lucru la Academia

surile de dezvoltare profesională sunt treptele, pe care trebuie să le treacă orice angajat în serviciul public. Și

de Administrare Publică, la invitația conducerii acesteia. Pentru început, Domnul Președinte s-a întâlnit cu președinții de raion nou-aleși, participanți la cursul de dezvoltare profesională, **Managementul autorității administrației publice locale**.

În deschiderea întâlnirii, rectorul Academiei, dl Vasile Marina, a subliniat importanța studiilor la Academie, fără de care nu poate activa eficient nici un funcționar din autoritățile administrației publice. Masteratul, cur-

aceste instruiți trebuie să fie sistematice pentru a fi la nivelul exigențelor zilei.

În cadrul întâlnirii, președinții de raioane, prezenți în sală, au abordat trei probleme, foarte importante, în opinia lor, care ar spori eficiența administrării în teritoriu. Este vorba de alegerea președintelui raionului de către alegătorii din teritoriu, dar nu de consiliul raional, partajarea funcțiilor în serviciile desconcentrate con-

(Continuare în pag. 2)

Academia de Administrare Publică – pentru un viitor european al Republicii Moldova

Interviu cu dl Vasile MARINA, rector al Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, doctor habilitat, profesor universitar

Correspondentul: Ajunsă la cea de-a 19 aniversare de la fondarea sa, ce reprezintă astăzi Academia de Administrare Publică, considerată, pe bună dreptate, Alma Mater a funcționarilor publici?

Vasile MARINA: În perioada care a urmat după fondare, răspunzând cerințelor de racordare la standardele educaționale naționale și internaționale, inclusiv la cele de formare a personalului din serviciul public, Academia a trecut prin mai multe restructurări, care s-au soldat cu rezultate bune. Astfel,

aceasta, dintr-o instituție de învățământ superior cu 41 de audienți la secția zi și 97-la secția cu frecvență redusă, câți avea la început de cale, a devenit una dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ superior din Republica Moldova, în care în prezent își fac studiile peste 800 de masteranzi. Anual, mai mult de 2500 de funcționari publici și oficiali aleși absolv cursurile de dezvoltare profesională.

COR.: Consolidarea statului de drept este de neconceput fără o administrație publică în permanentă perfecționare. Care ar fi în acest context rolul și sarcinile Academiei?

Vasile MARINA: Apariția și perfecționarea unui sistem performant de administrare a personalului nu poate fi conceput, dacă funcționarii nu dispun de un nivel înalt de cunoștințe în diferite domenii.

(Continuare în pag. 3)

Vizita Președintelui Republicii Moldova, Nicolae Timofti, la Academia de Administrare Publică

form criteriilor politice și tergiversarea litigiilor judecătorești ce vizează activitatea consiliilor locale.

Președintele țării, Domnul Nicolae Timofti, a dat o înaltă apreciere acestei întâlniri, menționând că este mereu preocupat de toate problemele, mai ales, din teritoriu, și că o concluzie dintre autoritățile publice de toate nivelurile va permite de a construi un stat de drept în baza Constituției, a legilor. Când privește problemele abordate, șeful statului a menționat, că ele urmează să fie examinate sub toate aspectele și, dacă se va dovedi că vor fi eficiente din punctul de vedere al interesului statului și populației în varianta propusă, le va susține.

Legislația țării, a continuat Președintele republicii, necesită cu adevărat o reformare, care, într-adevăr, să asigure realizarea interesului național – edificarea statului de drept și creșterea bunăstării oamenilor.

În finalul întâlnirii, dl Nicolae Timofti a înmănat președinților de raioane, absolvenți ai cursului, certificate de dezvoltare profesională.

În continuare, șeful statului a asistat la ședința Senatului Academiei de Administrare Publică.

Rectorul Academiei, Vasile Marina,

a făcut o trecere în revistă a evoluției Academiei pe parcursul celor 19 ani de la fondare, care de la o instituție cu câteva zeci de audienți a devenit astăzi o instituție de învățământ superior de elită, unica instituție de pregătire a cadrelor pentru serviciul public din țară, cu un corp profesoral-didactic profes-

onist, competent, cu grade didactice, titluri științifice.

Academia dispune de o bază tehnico-materială dintre cele mai moderne pentru pregătirea specialiștilor în domeniul administrației publice și realizarea cercetărilor științifice.

Cu toate acestea, capacitățile Academiei nu sunt folosite suficient. În acest context, rectorul Academiei, Vasile Marina, a ținut să accentueze, că doar 28-30 la sută din funcționarii publici din țară își perfecționează anual calificarea în cadrul cursurilor de dezvoltare profesională.

Vicerectorul, dl Oleg Balan, a subliniat, că sunt posibilități de a dubla numărul de participanți, adică de la 2500-3000 de persoane, cât sunt în prezent, până la 6000, inclusiv la comanda de stat. Dar problema principală rezidă în finanțare, care a rămas la nivelul de acum 4 ani. Sunt luate măsuri de a îm-

bunătăți situația financiară cu forțele proprii, dar este necesară și susținerea Guvernului.

În cadrul întâlnirii, conducerea Academiei a intervenit către șeful statului cu rugămintea de a susține promovarea proiectului noii legi cu privire la Academia de Administrare Publică, ceea ce ar permite de a soluționa multe probleme ale instituției. La rândul său, Președintele republicii a subliniat faptul că este necesar de a respecta procedurile prevăzute de lege privind înaintarea inițiativelor legislative și dacă totul va corespunde actelor normative și adoptarea noului proiect de lege va contribui la îmbunătățirea procesului de studii și de pregătire într-un număr tot mai mare a funcționarilor publici, atunci va susține respectivul proiect de lege.

Înaltului oaspete i-au fost prezentate Biblioteca Științifică a Academiei, noile săli de studii și alte obiective în curs de construcție și amenajare, care se înscriu în programul de extindere a instituției și de perfecționare a procesu-

lui de studii. Șeful statului și-a exprimat disponibilitatea de a susține eforturile colectivului Academiei întru perfecționarea în continuare a administrației publice.

Conferință dedicată Zilei Academiei

Tradițional, în fiecare an, de Ziua Academiei de Administrare Publică, corpul profesoral-academic organizează conferințe științifico-practice, în cadrul cărora sunt făcute bilanțurile activității instituției, cercetărilor științifice, trasate sarcini de perspectivă.

Anul acesta conferința științifico-practică din 22 mai cu participare internațională „Teoria și practica administrării publice (TPAP 2012) are ca invitați reprezentanții mediului academic, administrației publice centrale și locale, experți

din domeniu. Conferința își va desfășura lucrările în trei ateliere de lucru: „Administrația publică în contextul integrării europene”, „Economia și managementul public” și „Dezvoltarea profesională a personalului: aspecte teoretice și practice”.

Materialele conferinței vor fi publicate într-o culegere aparte, care va fi repartizată tuturor participanților la conferință. Un anumit număr de exemplare va fi pus în vânzare.

Cor. FP

Academia de Administrare Publică – pentru un viitor european al Republicii Moldova

(Sfârșit. Început în pag. 1)

A nu te afla astăzi în pas cu progresele înregistrare de Uniunea Europeană în domeniul administrației, echivalență cu o descalificare profesională.

Activitatea funcționarului public este predeterminată de nevoia de a cunoaște anticipat evenimentele, fenomenele și procesele, care evoluează în localitate, precum și satisfacerea anumitor necesități materiale și spirituale ale cetățenilor. Accelerarea fără precedent a ritmului schimbărilor impune perfecționarea continuă a funcționarilor publici de toate nivelurile la Academia de Administrare Publică.

Cunoașterea legislației în vigoare, a tendințelor de dezvoltare economică, precum și a proceselor, care se produc în UE, SUA și în alte zone dezvoltate, constituie o obligație permanentă pentru fiecare persoană însărcinată cu funcții de conducere. Pentru asigurarea unui sistem adecvat de instruire la Academia de Administrare Publică se impune integrarea procesului de învățământ cu cel de cercetare. Numai în cadrul unei instituții, care își desfășoară activitatea concomitent pe cele trei componente fundamentale - instruire, perfecționare și cercetare - se pot elabora politici naționale în domeniul administrației publice.

Un loc deosebit îl ocupă acumularea cunoștințelor necesare în domeniul perfecționării cadrului legislativ. Pentru consolidarea statului de drept este nevoie nu numai de voință politică, dar și de cunoștințe temeinice în diferite tipuri de activități.

COR.: O prioritate la ora actuală în domeniul administrației publice este descentralizarea. Care, considerați Dumneavoastră, pot fi obiectivele Academiei?

Vasile MARINA: Gradul descentralizării administrative depinde de numărul serviciilor publice ce țin de competența autorităților locale. Transferul lor este legat însă de nivelul de dezvoltare economico-socială a unităților administrative. Conform definiției, într-un regim administrativ descentralizat resursele materiale și financiare, forța de muncă se folosesc mai eficient și fac să apară și spiritul de inițiativă individuală, de libertate și interes pentru binele obștesc.

În procesul de studii, la acest capitol, în primul rând, trebuie studiată eligibilitatea autorităților administrației publice. Prin acest termen se pun în evidență condițiile, care urmează să fie întrunite pentru o persoană de conducere. La estimarea condițiilor stabilite în normele europene, Academia de Administrare Publică poate juca un rol foarte important.

Conform prevederilor legii, autoritățile locale au dreptul de a soluționa și a administra în favoarea populației o parte importantă din treburile publice. Dar se pune întrebarea: au ele capacitățile necesare? Există mai multe impedimente în calea realizării de către autoritățile publice locale a competențelor și atribuțiilor lor. După cum se menționează în Proiectul Strategiei Naționale de Descentralizare, fragmentarea excesivă a sistemului administrativ-teritorial în Republica Moldo-

va a condus la aceea, că 86% din unitățile administrativ-teritoriale au mai puțin de 5000 de locuitori. În astfel de condiții unitatea administrativ-teritorială nu dispune de mijloace financiare suficiente pentru întreținerea aparatului primăriei și instituțiilor sferei sociale. 94% din autoritățile administrației publice locale rurale au un rol de reprezentare și nu de asigurare a unor servicii propriuzise. Descentralizarea, fără o reformă teritorială rațională, nu va da rezultate dorite.

Fosta conducere comunistă a încălcat în așa mod ițele, încât pe anumite segmente de activitate problemele, care apar, sunt extrem de complicate. Realitatea crudă cu care se confruntă Republica Moldova impune condiții dure nu numai față de procesul de instruire, dar și față de cel de cercetare. Fără cunoașterea în profunzime a fenomenelor, care se produc în diferite domenii, nu vor fi rezolvate problemele ce țin în mod direct de bunăstarea cetățenilor.

COR.: Serviciul public, managementul administrației au o tendință de globalizare tot mai evidentă, fiind vorba și de integrarea europeană a țării noastre. În acest sens și planurile de studii la Academia de Administrare Publică sunt în continuă perfecționare.

Vasile MARINA: La etapa actuală termenii *societatea bazată pe cunoaștere*, *globalizarea* sunt utilizați cu orice ocazie. Problema constă în existența unei discordanțe dintre procesele reale, care se produc la nivel local și global, și cele teoretice. Peste tot se

impune cercetarea. Procesul de instruire nu trebuie separat de procesul de cercetare. Integrarea rezultatelor recente ale științei în procesul de studii reprezintă un obiectiv de bază al Academiei de Administrare Publică. În planurile de studii încercăm să reflectăm bunele practici de guvernare europeană atât la nivel local, cât și la cel central. Pentru a beneficia de o susținere masivă din partea populației în problema integrării țării în UE este nevoie de o instruire temeinică a tuturor aleșilor locali. „Economii” în domeniul instruirii aduc pagube enorme prezentului și viitorului Republicii Moldova.

COR.: Și, în final, V-aș ruga să ne punctați în câteva cuvinte unele dintre perspectivele Academiei.

Vasile MARINA: Pe parcursul ultimilor doi ani Academia de Administrare Publică si-a consolidat capacitățile în toate domeniile de activitate. Din păcate, consolidarea s-a făcut numai cu forțe proprii. Finanțarea Academiei de Administrare Publică a rămas la nivelul anului 2008. Practica de a face abstracție de numărul crescând al masteranzilor, audienților, prețurilor pentru serviciile comunale, majorarea salariilor cadrelor didactice complică mult dezvoltarea capacităților AAP.

Dar noi suntem optimiști: indiferent de nivelul de finanțare, noi ne vom dezvolta cu forțele proprii. Academia de Administrare Publică va juca și în continuare un rol important în dezvoltarea sistemului administrativ din Republica Moldova.

Pentru conformitate:
Ion AXENTI

Cercetarea științifică – ziua de mâine a Academiei

Oleg BALAN,
vicerector al Academiei de
Administrație Publică,
doctor habilitat în drept,
profesor interimar universitar

Marcăm 19 ani de la fondarea Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova. Comparativ cu vârsta altor instituții de învățământ superior din republică, această perioadă de timp pare a fi una adolescentină, eufemistic vorbind. Dar dacă privim din punctul de vedere al realizărilor, putem afirma fără echivoc, că Academia de Administrare Publică a atins vârsta majoratului, a unui majorat performant. Și această conotație a sa Academia a dobândit-o, în primul rând, grație cercetărilor științifice continue, care constituie o direcție prioritară a activității chiar din primele zile de la fondarea sa. Or, știința administrativă era pentru noi o teră incognită și totul trebuia să fie luat de la zero. Ca la orice început, Academia a pornit-o cu greu, dar a pășit cu dreptul. Fiindcă la baza activității sale cotidiene a fost pusă anume cercetarea științifică, în cadrul căreia a fost antrenat întregul corp profesoral-didactic al Academiei.

Și astăzi cercetările științifice sunt o prioritate pentru noi. Fiindcă viața înaintează noi sarcini, pornind de la politicile statului pe plan intern și extern. Ele se profilează în mai multe direcții, cum ar fi: cercetarea administrației publice, managementul public, participarea la proiecte naționale și internaționale, studiile de doctorat și activitățile de cercetare ale doctoranzilor.

În acest context prodigios, se înscrie și ultima perioadă de timp, pe parcursul căreia investigațiile științifice s-au desfășurat în cadrul a 2 laboratoare, pe lângă catedrele de specialitate, având 4 teme de cercetare.

Astfel, în cadrul laboratorului științific nr.1 „Administrarea publică în contextul integrării europene”, au fost realizate următoarele teme: „Modernizarea administrației publice în contextul consolidării statului de drept” (Catedra știința administrației), „Republica Moldova în contextul integrării europene: obiective și priorități” (Catedra științe politice și relații internaționale) și „Edificarea statului de drept și modernizarea administrației publice prin prisma practicilor europene” (Catedra științe juridice).

În cadrul celui de-al doilea laborator științific „Economie și management public” a fost realizată tema „Evaluarea managementului public în Republica Moldova și determinarea factorilor de eficiențizare a acestuia în contextul integrării europene (Catedra economie și management public)”.

Investigațiile efectuate de către cercetătorii științifici ai Academiei în cadrul laboratoarelor științifice (catedrelor) au fost susținute de către Secția știință și doctorat.

Vorbind în ansamblu, putem concluziona, că activitatea științifică a cercetătorilor din cadrul acestor două laboratoare și al catedrelor este una rezultativă. Doar în perioada de după conferința științifică din anul trecut au fost publicate 192 de lucrări științifice și metodicodidactice, două dintre care - în reviste de prestigiu din străinătate, fără a mai vorbi despre participarea activă a savanților Academiei la conferințele științifice internaționale și naționale, la seminare și mese rotunde tematice.

Specialiștii noștri participă activ în ultima perioadă la activitatea de perfecționare a legislației. Astfel, au fost avizate o serie de proiecte de acte normative: Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la „Regulamentul cu privire la dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici” (la solicitarea Guvernului); „Planul strategic al activității Comisiei Electorale Centrale pentru anii 2012-2015” (la solicitarea CEC), Programă analitică la disciplina „Istoria și metodologia științei” (la cererea CNA), „Planul de acțiuni pentru anul 2012 pentru implementarea Strategiei naționale pe anii 2011-2015” (la solicitarea CCCEC al Republicii Moldova).

Participarea la proiectele naționale și internaționale a constituit, de asemenea, o preocupare permanentă a colaboratorilor laboratoarelor și catedrelor Academiei. Astfel, în perioada de referință s-au implicat în 15 proiecte, în cadrul cărora i-au avut ca parteneri Cancelaria de Stat a Guvernului Republicii Moldova, Institutul de Economie și Finanțe al AȘM, UNFPA, Ambasada Suediei, PNUD,

Banca Mondială. Toate aceste proiecte vizează consolidarea capacităților administrației publice, aplicarea bunelor practici internaționale, instruirea consilierilor locali, managementul administrației etc.

O componentă a activității Academiei o constituie organizarea pregătirii cadrelor științifice de înaltă calificare prin studii de doctorat. Astfel, Academia este abilitată de către Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare să organizeze studiile de doctorat la specialitățile „Teoria, metodologia și istoria administrației publice” și „Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice; servicii publice”. În prezent, cu dreptul de conducători științifici de doctorat sunt abilitate 8 persoane. În secția de doctorantură a Academiei își fac studiile 18 doctoranzi. Pe parcursul anului trecut doctoranzii au publicat 31 de lucrări științifice și metodicodidactice, dintre care 10 lucrări - în reviste științifice naționale și internaționale. De asemenea, au participat la două conferințe științifice, organizate în străinătate și la 18 conferințe naționale, au prezentat și au publicat 20 de referate științifice. La fel de rodnice s-au dovedit a fi în domeniul activității științifice și primele luni ale anului în curs.

Această sinteză sumară a cercetărilor științifice în cadrul Academiei de Administrare Publică - instituție unică pentru serviciul public din țară - reflectă o tendință mereu crescândă atât pe plan național, cât și internațional, ceea ce asigură o dezvoltare dinamică continuă a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

19 ani de instruire și cercetare prodigioasă

Otilia STAMATIN,
conferențiar universitar,
academician

Fondarea, acum 19 ani, a Academiei de Administrare Publică a fost un pas logic și de strictă actualitate pentru a reda tânărului stat independent – Republica Moldova – noile valori ale statului de drept la nivelul civilizației moderne. Și, în primul rând, era vorba de schimbarea radicală a mentalității cetățenilor și elitei politice. Oamenii, formați într-un sistem totalitar, obișnuiți să primească indicații stricte de sus, cu psihologia „omului mic”, lipsiți de personalitate și inițiativă, nu posedau experiență de luare a deciziilor independente și de creare a partidelor, ca exponenți politici, capabili să-i reprezinte și să le apere interesele.

Și Academia de Administrare Publică a devenit centrul unitar al țării de pregătire a elitei politice de toate nivelele pentru instaurarea unui tip principal nou de conducere, primul rector al ei fiind ilustrul savant Mihail Platon. Marele succes al Academiei a fost elaborarea, în termene foarte restrânse, a ideologiei și bazelor teoretice pentru construirea statului de tip nou. Profesorii Academiei au elaborat criteriile de selectare a funcționarilor publici în baza eficienței, și nu a devotamentului față de o persoană sau un partid.

Îmi amintesc de primii audienți, care nu posedau nici cele mai elementare cunoștințe în domeniul construirii statale și a specificului unui stat democrat. Le lipseau noțiunile de „ramuri ale puterii”, „separarea lor”, nu cunoșteau Constituția și nu înțelegeau nimic fără a face referință la organele de conducere superioare. Ulterior, Academia a reușit să pregătească un număr impresionant de specialiști, care au alcătuit aparatul de conducere la nivel local și central al țării. Dovadă a eficienței activității lor este faptul, că astăzi Moldova este membru ONU, al numeroaselor organizații și instituții internaționale, întrunind standardele și exigențele acestora.

Funcționarul public de astăzi, absolvent

al Academiei de Administrare Publică, întrunește toate calitățile conducătorului de tip nou, care poate face față noilor provocări ale timpului, cunoaște nu numai formele și metodele de organizare, coordonare, control etc., al activității subalternilor, dar care posedă și aptitudini de dezvoltare și valorificare a întregului potențial uman al lor.

Astăzi Academia, spre beneficiul societății, este preocupată de elaborarea unor noi concepții teoretice, baze metodologice ale cercetării legităților funcționării administrației publice, cimentând noile temelii pentru următorul ciclu în perfecționarea continuă a activității administrației publice.

Tatiana ȘAPTEFRAȚI,
doctor, conferențiar universitar,
director interimar,
Departamentul organizarea instruirii

Sunt absolventa acestei prestigioase instituții, fapt cu care mă mândresc nespus de mult. Am avut marele noroc să-i am ca dascăli pe primul rector al Academiei, Mihail Platon, pe profesorii Aurel Simboteanu, Sergiu Roșca, Claudia Crăciun, Otilia Stamatina, Boris Negru, profesori de o înaltă competență profesională și cu suflet mare, care mi-au marcat traseul vieții profesionale tot în cadrul Academiei. Iar cunoștințele căpătate m-au determinat, ca să-mi asum marea responsabilitate de a preda „Știința administrației”, o disciplină fundamentală, care pune bazele cunoașterii domeniului administrației publice.

Contingentul categoriilor de instruiți în Academie reflectă specificul instituției, care pune accentul pe instruirea funcționarilor publici din cadrul autorităților publice, precum și a potențialilor pretendenți pentru ocuparea funcțiilor publice. Este îmbucurător faptul că atestăm în permanență un interes sporit față de studii din partea masteranzilor și participanților la cursurile de perfecționare. Activitatea științifică este o direcție prioritară pentru Academie și în acest context catedrele implică activ masteranzii în procesul de cercetare, rezultatele

fiind prezentate în cadrul conferințelor științifice, meselor rotunde, simpoziunilor.

Realizarea reformelor, schimbările ce au loc în societate impun cerințe noi în pregătirea profesională a funcționarilor publici. În această ordine de idei, este necesar ca Academia să actualizeze permanent programele de studii și să fie în căutarea metodelor moderne de instruire, de intensificare a activității științifice. Colaborarea Academiei cu autoritățile administrației publice centrale și locale în vederea pregătirii funcționarilor publici de o înaltă calificare este un deziderat al timpului.

Orest TĂRÎȚĂ,
doctor în politicologie,
conferențiar universitar,
Șeful catedrei științe politice
și relații internaționale

Activez în cadrul Academiei de Administrare Publică din 2004 și țin prelegeri la disciplinele „Deontologia funcționarului public”, „Protocol, ceremonial și etichetă diplomatică” și „Procese integraționiste europene”. Toate aceste discipline sunt extrem de importante, întrucât plasează masteranzii în frumoasa lume a valorilor comportamentale, atât de importante pentru această perioadă de tranziție, îi familiarizează cu tradițiile milenare ce țin de normele de protocol și etichetă, îi cheamă la cunoașterea culturii Europei, a proceselor de integrare în spațiul european și a valorilor integraționiste.

Masteranzii manifestă un anumit interes față de aceste discipline, îndeosebi acei care tind spre o activitate ulterioară în domeniile relațiilor internaționale sau a diplomației. Dar mai depinde și de mediul de unde provin, de instituțiile de instruire. Oricum, evoluțiile pe plan intern și extern determină un interes tot mai mare din partea lor de a cunoaște mai multe și a realiza cercetări științifice în domeniile de referință și a obține gradul de pregătire dorit și aptitudinile necesare pentru a activa eficient

(Continuare în pag. 6)

19 ani de instruire și cercetare prodigioasă

(Sfârșit. Început în pag. 5)

în instituțiile statului în plan intern și extern.

Și noi, profesorii, ne străduim să fim în pas cu viața, să aplicăm metode interactive în procesul de predare, fiindcă fiecare disciplină este specifică în felul său, solicită abordări aparte și utilizarea unor procedee concrete. Astfel, ca să contribuim optimal la pregătirea cadrelor înalt calificate pentru serviciul public al țării.

Svetlana COJOCARU,
doctor în științe economice,
conferențiar universitar interimar,
șef Catedră economie
și management public

Academia de Administrare Publică este pentru mine instituția cu care am crescut profesional concomitent, cu care am trăit zi de zi cei 19 ani de existență a ei. Cu toate că drumul parcurs a fost sinuos, de multe ori dificil, dar totdeauna marcat de voință și efortul administrației și a colectivului Academiei de continuă dezvoltare și progres. Grație viziunilor strategice eficiente și eficace ale rectorilor Mihail Platon și Vasile Marina, a vicerectorilor Sergiu Roșca, Aurel Simboteanu, Oleg Balan, precum și a corpului profesoral-didactic, Academia a devenit o citadelă prestigioasă a învățământului superior din Republica Moldova, care a adus o enormă contribuție la schimbarea viziunii asupra administrației publice, la promovarea unor noi generații de lideri în autoritățile publice, pregătiți și hotărâți să implementeze atât principiile moderne ale managementului public, cât și valorile spațiului administrativ.

Aceasta ar fi fost imposibil fără aportul continuu al celor mai experimentate și profesioniste cadre științifico-didactice: Andrei Cojuhari, Valeriu Zbârțog, Tatiana Manole, Claudia Crăciun, Otilia Stamat, Nicolae Romandaș, Boris Negru, Andrei Cantemir, Tudor Deliu, Tatiana Șaptefrați, Alexandru Buruiian, Ion Stăvilă ș. a., care s-au străduit să aducă auditoriului cele mai noi și avansate noutăți științifice și practice.

Spre deosebire de alte instituții de învățământ, Academia are cel mai bun auditoriu - persoane cu studii superioare, iar o bună parte - și cu experiență bogată de activitate în autoritățile publice atât centrale, cât și locale, precum și persoane din business. Anume această simbioză a impus și impune ca procesul și programele de instruire, programele analitice ale cursurilor, precum și metodele de predare să fie permanent perfecționate, completate cu noi cursuri și conținuturi, fiind înalt apreciate de către masteranzi.

În această zi de aniversare, îmi exprim recunoștința față de toți colegii care au lucrat și învățat în această instituție, le doresc multe succese în activitatea de cercetare și educație și le urez: „La mulți ani, Academie ! Vivat ACADEMIA! Vivat PROFESORES !

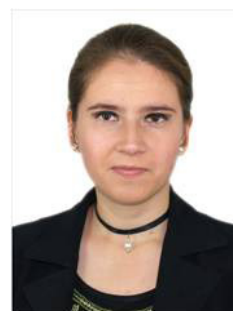
Nicolae ROMANDAȘ,
doctor în drept, profesor universitar,
specialist în domeniul dreptului muncii și
protecției sociale

Disciplina pe care o predau - dreptul muncii - este una prioritară pentru funcționarul public, deoarece lui îi revine, în primul rând, sarcina de a soluționa problemele sociale cu care se confruntă cetățenii. Astfel, că ea a fost inclusă în programa de studii a Academiei, practic, de la fondarea instituției. Eu, personal, activez aici din 1994, unde am deținut diverse funcții: lector superior universitar, conferențiar universitar, profesor universitar, șef de catedră. Pentru o mai bună asimilare a cunoștințelor de către audienți, am elaborat împreună cu colegii cursuri teoretice și practice ce vizează materia relațiilor de muncă și protecția socială, racordate la standardele europene.

Apreciez interesul masteranzilor și al doctoranzilor pentru studierea aprofundată a materialului respectiv, solicitările din partea lor privind consultații sau îndrumări pentru o mai bună însușire a cursurilor, dar și la elaborarea diferitelor proiecte de acte juridice.

Consider, că Academia de Administrare

Publică este un centru de instruire absolut necesar pentru Republica Moldova. Având un colectiv didactic profesionist și fiind dotată cu tehnică performantă Academia este cu adevărat Alma Mater a funcționarilor publici din țara noastră, o bază temeinică pentru realizarea vectorului său european.

Violeta TINCUL,
lector universitar,
Catedra știința administrației

În acest an Academia își sărbătorește cea de-a 19-a aniversare. În ceea ce mă privește, la Academie mi-am petrecut ultimii 14 ani. În această perioadă am fost și studentă, și masterandă, și doctorandă, și cadru didactic al Academiei.

În anul 1998, atunci când am devenit studentă a Academiei, relativ puține persoane auziseră despre existența ei. Nici eu nu auzisem încă despre existența unei astfel de instituții, deși locuiam în apropierea acesteia. Atunci când m-am înscris la concursul de admitere, chiar și atunci când am fost deja înmatriculată, aveam idei destul de vagi despre ce vom studia în cadrul Academiei. Și când spuneam cuiva că îmi fac studiile la Academie, cel mai des întâlnit răspuns era: „Dar ce este Academia de Administrare Publică? Și ce anume studiați?”

Consider că realizările Academiei din ultimii ani vorbesc de la sine. Astăzi Academia are o mulțime de parteneri străini, noi și actualizate manuale în domeniul științelor administrative, iar multitudinea de absolvenți ai Academiei poartă cu mândrie în continuare acest nume.

E evident, că astfel de rezultate frumoase nu ar fi fost posibile fără munca în comun a administrației Academiei, colectivului profesoral-didactic, precum și personalului administrativ și tehnic. Cu ocazia aniversării Academiei, aș dori să adresez cele mai sincere felicitări tuturor acestor colaboratori. Fie ca să ne bucurăm împreună de realizările Academiei și în continuare. Și fie ca ușile Academiei să fie mereu deschise doritorilor de a face carte.

La mulți ani, Academie!

Știința administrației în serviciul public

Viața toată prin instruire și nicidecum o singură instruire pentru toată viața

Zilele trecute, în ajunul celei de-a 19-a aniversări de la fondarea Academiei de Administrare Publică, am avut ocazia să-l întâlnesc în incinta instituției pe Ilie Rău, președintele raionului Călărași. Ne cunoșteam mai de demult și știind că făcuse studii la Academie în anii 2007-2009, l-am salutat, bucurându-mă de întâlnire.

- Iarăși la învățătură, domnule Rău?

- Iarăși, dar acum este vorba de niște cursuri pentru președinții de raioane conform unei programe a Guvernului. Sunt absolut necesare aceste cursuri, - mărturisește dl Rău, - că în activitatea noastră trebuie să te perfecționezi permanent, să fii la curent cu toate noutățile în domeniu, ceea ce ne ajută foarte mult. Iată acum suntem instruiți cum să implementăm un management corect al autorității administrației publice locale în contextul priorității de descentralizare și consolidare a autonomiei locale. Alte scopuri ale cursurilor sunt *actualizarea cunoștințelor* în domeniul cadrului normativ, care reglementează activitatea autorităților publice locale, ceea ce ne va ajuta la *dezvoltarea abilităților* de planificare strategică în baza identificării necesităților și stabilirii priorităților; *modelarea atitudinilor necesare* pentru comunicarea eficientă în activitatea funcționarului public și organizarea eficientă a ședințelor.

O administrare eficientă prin lucrul în echipă

Dl Ilie Rău este președintele raionului Călărași din 2007. Atunci, fiind ales în această funcție, nu avea studiile necesare și s-a înscris ca audient la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova. Era o grupă interesantă, își amintește dl Ilie Rău. Erau și președinți de raioane, și secretari, și alte categorii de funcționari publici.

- Dar cel mai interesant, - dori să accentueze dl Rău, - a fost faptul că îmbinam teoria cu practica, făceam schimb de experiență, de opinii și idei, ceea ce ne-a ajutat să însușim mai bine știința administrației, care este, dacă vreți, o artă, care îți imprimă noi viziuni pentru

o dovadă a lucrului în echipă, un principiu de bază al unei administrări eficiente, despre care a studiat și a preluat experiența colegilor în timpul studiilor la Academie. Fiecare direcție, fiecare secție a consiliului raional are partea sa de responsabilitate pentru sarcinile puse în fața conducerii raionului. Cu atât mai mult cu cât o parte dintre specialiști la fel sunt absolvenți ai Academiei, printre care se numără Vasile Timofte - vicepreședintele raionului, Victoria Botnari - secretarul Consiliului raional, Ion Chitoroagă - șeful secției administrație publică, și alții.

Problemele social-economice sunt prioritare pentru conducerea raionului, pe agenda de lucru a căreia sunt înscri-

investițiilor interne și externe pentru a soluționa în termene optime problemele stringente, cu care se confruntă raionul Călărași: aprovizionarea cu apă a populației prin construcția și reconstrucția sistemelor de apeduct, extinderea rețelei de canalizare și epurare a apelor reziduale, utilizarea deșeurilor. Un rol important în realizarea acestor deziderate îl are participarea și câștigarea proiectelor cu diverse surse de finanțare. Reușita acestor activități rezidă, de asemenea, în aplicarea în practică a cunoștințelor obținute în timpul studiilor la Academie și consultările în caz de necesitate cu specialiștii instituției sau utilizarea materialului informativ de la Biblioteca Științifică pentru elaborarea proiectelor. Se înscrie aici și o altă condiție pentru câștigarea proiectelor - elaborarea și implementarea Planurilor Urbanistice Generale ale localităților din raion în baza cursului „Urbanismul și amenajarea teritoriului”, o disciplină înscrisă în programa de studii a Academiei, chiar de la fondarea sa.

Este în stadiu de finalizare implementarea proiectului „Asigurarea dezvoltării locale durabile și prevenirea poluării resurselor naturale prin reconstrucția stației de epurare a apelor reziduale, reconstrucția și extinderea rețelelor de apă și canalizare” în or. Călărași, bugetul proiectului fiind de 25 mln. lei, din care 23 mln. lei - finanțare din FNDR. Sunt în stadiu de implementare proiectele: „Construcția sistemului de canalizare a localităților Seliște Nouă și Tuzara”, „Construcția sistemului de canalizare a apelor reziduale în sectorul Vătămăneasa, or. Călărași” cu bugetele de 8 mln. lei și 3 mln. lei, respectiv, cofinanțate din Fondul Ecologic Național. S-a finalizat implementarea proiectului privind

a lua cele mai juste decizii. Și toate acestea le-am obținut datorită profesorilor noștri stimabili: vicerectorul Oleg Balan, Tudor Deliu, Tatiana Șaptefrați, Aurelia Țepordei și alții, care ne-au format ca adevărați profesioniști pentru a ne îndeplini cât mai onorabil obligațiunile noastre.

Studiile făcute la Academie l-au ajutat pe noul președinte al raionului Călărași să elaboreze o strategie pe principii noi, ale economiei de piață, a administrării teritoriului sub toate aspectele. Era vorba de implementarea reformelor în sfera economică, de soluționarea problemelor sociale.

Realizările înregistrate sunt

se măsuri, direcționate, în primul rând, spre îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale locuitorilor raionului.

Unul dintre obiectivele prioritare era reconstrucția capitală a spitalului raional. Cu susținerea Guvernului, au fost investite peste 100 milioane de lei și astăzi raionul se poate mândri cu unul dintre cele mai moderne spitale teritoriale din republică. Acum locuitorii raionului nu mai trebuie să meargă tocmai la Chișinău, fiindcă li se oferă toate serviciile, consultațiile și tratamentul pe loc.

Proiecte investiționale

În ultimii ani, s-au întreprins eforturi pentru atragerea

(Continuare în pag. 8)

Știința administrației în serviciul public

(Sfârșit. Început în pag. 7)

aprovizionarea cu apă a populației din s. Pârjolteni și sunt în stadiul de finalizare proiecte similare în satele Hoginești și Horodiște, bugetul proiectelor fiind de 255 mii USD în total, cofinanțator fiind Fondul de Investiții din Moldova.

În urma unei conlucrări cu primăria Bielsk-Podlaski din Republica Polonia, în 2011 a fost soluționată o problemă foarte acută pentru populația din satul Rădeni – alimentarea cu apă. Din suma proiectului de 2,3 mln. lei - 1,5 mln. lei a finanțat Guvernul Poloniei și Primăria or. Bielsk-Podlaski.

În cooperare cu Proiectul Elveției de Apă și Sănătate în Moldova, la liceul din s. Bravicea a fost construit un obiect sanitar complex de tip EcoSan în sumă de 1,1 mln. lei și este în derulare implementarea proiectului de aprovizionare cu apă potabilă din izvoare a populației din s. Căbăiești. Contribuția ApaSan va fi în jurul de 3,2 mln. lei.

O economie dezvoltată – un buget valoros

O atenție permanentă se acordă administrării eficiente a sectorului economic al raionului și a surselor financiare. Este vorba de completarea bugetului local pentru întreținerea sferei bugetare, soluționarea diverselor probleme sociale, cu care se confruntă populația raionului. Și, desigur, un buget pe măsură depinde de starea economică a raionului.

Agricultura, fiind ramura principală, unde este încadrată aproape o jumătate din populația raionului aptă de muncă, este principala sursă a acumulărilor la buget. Și sarcinile majore sunt de a lua toate măsurile pentru dezvoltarea acestei ramuri.

În toate sectoarele agricole sunt aplicate metode progresiste de creștere a cerealelor, viței de vie, a livezilor, zarzava-

turilor pentru a asigura cantitatea și calitatea produselor și a obține profituri tot mai mari.

Se practică mai pe larg creșterea legumelor pe teren protejat. Suprafața serelor s-a majorat de la 6,5 ha în anul 2008 până la 16 ha în anul 2011.

Au luat amploare tendințele spre ameliorarea suprafețelor de viță de vie și livezi. S-au plantat 380 ha de viță de vie soiuri performante europene și efectuate alte lucrări de ameliorare a viticulturii. În acest scop au fost investite aproape 30 milioane de lei, dintre care subvenții de stat și surse proprii.

Au fost realizate proiecte mari de plantare a livezilor de tip nou, investițiile constituind peste 8 milioane de lei. De menționat că în livezile nou-sădite predomină soiurile performante din specia prunului.

Sunt întreprinse măsuri responsabilă și în industria prelucrătoare. Numai în ultimii aici au fost investite peste 20 milioane de lei. Astfel, a fost finalizată construcția a două frigorigere cu o capacitate de până la 600 tone pentru păstrarea fructelor și legumelor în satele Sadova și Meleşeni. Au fost reutilitate cele existente. S-a finalizat renovarea sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare a fabricii de conserve. A fost reutilată uscătoria de fructe din satul Vălcineț.

În cooperare cu GTZ, legumicultorii din s. Meleşeni au beneficiat de 2 mln. lei pentru con-

strucția unui frigoriger pentru răcirea prealabilă a legumelor și fructelor cu capacitatea de 100 tone. De asemenea, prin intermediul acestui proiect au fost procurate și instalate baterii solare pentru producerea energiei electrice folosită la sere.

Prin intermediul proiectului japonez „2KP” 2 agenți economici din s. Hirova au procurat în 2011 2 tractoare. SRL „Aligocomex” – prelucrător de carne – prin Programul finanțat de Guvernul Japoniei „Jnpga” a procurat utilaj performant pentru producerea mezelurilor și altor produse din carne în sumă de 700 mii lei, dintre care 40 de procente sub formă de grant.

Schimbări pozitive au avut loc și în sectorul zootehnic. Au fost create ferme de oi de rasă „Țigăie”. Volumul producției globale de lapte și carne s-a

majorat în toate localitățile raionului. Productivitatea de lapte la o vacă a sporit de la 1850 kg în anul 2008 până la 2618 kg în anul 2011. Cu circa 30 la sută a fost majorat volumul global de producere a cărnii.

Toate aceste performanțe, de asemenea, sunt rezultatul susținerii din partea conducerii raionului a fermierilor din teritoriu. Numai în ultimii ani investițiile în sectorul zootehnic al raionului Călărași au constituit circa 9,5 milioane de lei.

Practici europene

Un suport important pentru o administrare eficientă

sunt și relațiile de colaborare cu partenerii de peste hotare și înfrățirea cu orașele din spațiul european. Ca rezultat, sunt preluate cele mai bune practici de gospodărire a teritoriului, de antrenare a societății civile în soluționarea problemelor cetățenilor. De 30 de ani raionul Călărași este înfrățit cu regiunea Beaujole din Franța, care poate fi un exemplu demn de urmat pentru multe localități din republică. Raionul este înfrățit și cu regiunea Buhl (Germania), Svetlogorsk (Belarusi) și Bielsk Podlaski (Polonia).

Multiple sunt formele și metodele de administrare a teritoriului, aplicate de președintele raionului și echipa sa, care au la bază cunoștințele, obținute în timpul studiilor sau cursurilor de la Academia de Administrare Publică. Și aceste cunoștințe conducerea raionului le promovează sistematic prin intermediul seminarelor, meselor rotunde, altor forme de conlucrare, în rândul primarilor, funcționarilor publici, agenților economici, pentru a asigura o dezvoltare și o creștere stabilă a indicilor economici, o îmbunătățire a condițiilor de trai al populației.

- Strategia noastră, - spune dl președinte Ilie Rău, - este ca, treptat, toți funcționarii publici din raion să facă studii sau să fie instruiți la Academia de Administrare Publică, să se perfecționeze permanent, căci este foarte sugestivă fraza, pe care am cunoscut-o fiind la Academie: „Viața toată prin instruire și nicidecum o singură instruire pentru toată viața”. Adică, pentru a fi la înălțime, trebuie să fii permanent la curent cu toate noutățile din domeniu, să te perfecționezi. Și în această privință aliatul nostru de nădejde este Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Cu drag, despre Academie

Tudor DELIU,
*conferențiar universitar,
deputat în Parlamentul
Republicii Moldova*

Am fost printre primii absolvenți ai Academiei, promoția 1994. Eram primar de Rezeni, acum raionul Ialoveni, și transformările radicale din societate impuneau sarcini principial noi, erau necesare cunoștințe temeinice în domeniul administrației publice. Bazele noii științe, ale științei administrației, au fost puse de ilustrul savant Mihail Platon, primul rector al Academiei de Administrare Publică. Au fost stabilite relații de parteneriat cu colegi din România, care ne-au ajutat la început de cale cu cadre și literatura necesară. Astfel, a fost creată unica instituție de învățământ superior din țară pentru pregătirea funcționarilor publici. Astăzi, mulți colegi de-ai mei din prima promoție sunt personalități notorii de rang înalt, care contribuie în mare măsură la dezvoltarea țării noastre pe calea integrării europene.

Rolul Academiei de Administrare Publică rămâne a fi unul de mare însemnătate pentru societatea noastră. Or, în ziua de azi nu orice specialist poate fi funcționar public. Cunoștințele specifice pentru serviciul public pot fi acumulate doar la Academie. Dar, la ora actuală, în serviciul public activează încă mulți funcționari fără studii speciale. Și se pune imperios sarcina, ca toți ei să facă în mod obligatoriu studii la Academia de Administrare Publică.

Felicitări din suflet cu prilejul aniversării și mult succes pentru promovarea unui serviciu public de talie internațională.

Nadejda COMAN,
*secretarul Consiliului raional
Anenii Noi*

Academia de Administrare Publică a fost pentru mine a doua instituție postuniversitară, după Universitatea de Stat din Or. Odesa.

Cunoștințele obținute la Academie m-au ajutat plener în activitatea mea de funcționar public. În baza lor mi-am dezvoltat competențele și abilitățile necesare exercitării eficiente a obligațiilor funcționale.

Eu personal, precum și colegii mei, selectăm și practicăm permanent folosirea materialului metodologic, acumulat în timpul studiilor la Academie. Astfel, materialele ilustrative și didactice le folosim des la seminarele și mesele rotunde cu funcționarii publici, primarii și secretarii consiliilor locale din raion pentru eficientizarea activității lor și proceselor decizionale.

Perfecționarea continuă și instruirea noilor cadre pentru APL au determinat o dinamică pozitivă tot mai avansată în plan social și economic. Voi menționa doar participarea activă a primăriilor multor localități din raion și câștigarea proiectelor, finanțate de investitori străini. Ca exemplu, raionul Anenii Noi se poziționează pe primele locuri în ratingul general al Performanței Investiționale a Regiunilor și pe locul I al Stabilității Investiționale.

Cu prilejul jubileului de 19 de ani de la fondare, Vă adresez sincere felicitări și urări de bine, noi realizări pe calea perfecționării și modernizării serviciului public al țării.

Iurie CIOCAN,
*președintele Comisiei
Electorale Centrale*

Am studiat la AAP în perioada 1997 – 2002, susținând mai apoi teza de doctor în științe.

Acești 6 ani de studii la Academia de Administrare Publică au fost ani de formare profesională la nivelul exigențelor zilei de azi. Am avut o deosebită ocazie de a învăța de la personalități notorii în domeniul relațiilor internaționale și al administrării publice.

Ceea ce este cel mai important, în băncile AAP am fost deprinși să învățăm din orice se petrece în jur, în orașul nostru, în țară, în lume. Toate aceste cunoștințe mi-au ajutat foarte mult în activitatea mea ulterioară și, mai ales, în calitate de Președinte al Comisiei Electorale Centrale, o funcție extrem de responsabilă pentru edificarea statului modern de drept, a echității sociale, a formării elitelor politice centrale și locale.

Anii petrecuți la AAP nu pot fi uitați grație și prieteniei clădite atunci cu multe personalități, care în timpul de față au asumat mari responsabilități de a implementa în viață tot ce am învățat la Academie.

La mulți ani, Academie. La mulți ani, iubiiți profesori!

Valentina CASIAN,
primar de Strășeni

Actualmente, dezvoltarea aptitudinilor de manager politic a devenit un pilon important în consolidarea administrației publice din Republica Moldova. Conștientizând acest lucru, am decis că sunt absolut necesare studiile în cadrul Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, pentru a acumula noi cunoștințe în arta și știința conducerii în administrația publică locală, sporirea încrederii în propriile forțe, a spiritului de cooperare și colaborare, fortificarea abilităților de comunicator, organizator, mobilizator, extinderea rețelei de comunicare cu toți actorii, implicați în reformarea sistemului de administrare publică.

Academia este un atu în promovarea mea ca lider de opinie și persoană publică. Îmi doresc mie și colegilor mei să beneficiem împreună, din plin, de posibilitățile oferite de cea mai prestigioasă instituție de învățământ și un centru științific, în cadrul căruia se îmbină armonios teoria și practica, să contribuim la formarea unei imagini noi a administrației publice locale și funcționarului public.

Cu o deosebită plăcere adresez sincere felicitări și urări dintre cele mai alese întregului colectiv al Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova cu ocazia împlinirii a 19 ani de la fondare, dorindu-le forțe inepuizabile și perseverență pentru a fi la înălțime.

Să sporim competențele și abilitățile profesionale

Academia de Administrație Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova a organizat în perioada 14 – 18 mai 2012 cinci cursuri de dezvoltare profesională - 4 cursuri

zițiile publice din cadrul autorităților administrației publice centrale.

Scopul cursului a fost sporirea competențelor de pregătire teoretică și practică a

a dezvoltă competențele, abilitățile și atitudinile profesionale ale funcționarilor publici debutanți, necesare pentru îndeplinirea funcției publice.

Printre cele mai importante **obiective** propuse au fost: familiarizarea funcționarilor publici cu prevederile cadrului normativ ce reglementează activitatea funcționarului public; teoria și practica organizării și funcționării administrației publice; dezvoltarea abilităților de procesare a informației; elaborarea notelor informative, a rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor etc.; comunicare și prezentare; utilizare a tehnologiilor informaționale: programele Word; Excel; Internet; modelarea atitudinilor pentru soluționarea petițiilor în administrația publică centrală; implementarea principiilor și normelor de conduită.

Cursul de dezvoltare profesională, la comanda de stat, **Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu**, a fost destinat instruirii specialiștilor în problemele de antreprenoriat și stimulare a investițiilor din cadrul secțiilor raionale economie.

Ca urmare, **scopul** a fost de a spori nivelul de pregătire teo-

tează activitatea funcționarului public și codul de conduită a funcționarului public; **și-au dezvoltat abilitățile** de planificare eficientă a activităților; gestionare a timpului propriu; lucrul cu documentele; procesare a informației; elaborare a notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor; prestare la nivel înalt a serviciilor publice; **au modelat atitudinile necesare** pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor de serviciu; de comunicare eficientă cu cetățenii.

Cursul finanțat din Fondul fiduciar multidonor a avut tematica **Evaluarea politicilor publice**, fiind destinat personalului cu funcții de conducere din cadrul administrației publice centrale, implicat în elaborarea politicilor publice.

Programa de instruire a fost elaborată în colaborare cu Cancelaria de Stat și a urmărit **scopul** de a spori competențele teoretice și practice ale participanților la curs, necesare evaluării politicilor publice în administrația publică. Printre cele mai importante **obiective** fixate au fost **actualizarea cunoștințelor** în domeniul politicilor publice; **dezvoltarea abilităților** de planificare a evaluării

la comanda de stat și unul - finanțat din Fondul fiduciar multidonor.

Primul curs de dezvoltare profesională, **Managementul autorității administrației publice locale**, a fost destinat **președinților de raion nou - aleși**.

Scopul organizării cursului la constituit implementarea unui management corect al autorității administrației publice locale în contextul priorității de descentralizare și consolidare a autonomiei locale. Printre cele mai importante **obiective** se pot enumera: **actualizarea cunoștințelor** în domeniul cadrului normativ care reglementează activitatea autorităților publice locale; **dezvoltarea abilităților** de planificare strategică în baza identificării necesităților și stabilirii priorităților; **modelarea atitudinilor necesare** pentru comunicarea eficientă în activitatea funcționarului public și organizarea eficientă a ședințelor.

Un alt curs de dezvoltare profesională, **Achiziții publice: prevederi legale și practici de lucru**, Academia de Administrație Publică l-a organizat în colaborare cu Agenția de Achiziții Publice. Cursul a fost destinat instruirii personalului cu funcții de conducere și execuție, responsabil de achizi-

funcționarilor din cadrul autorităților administrației publice centrale, necesare efectuării eficiente a achizițiilor publice.

Obiectivele propuse pentru perfecționarea funcționarilor publici au ținut de **aprofundarea și actualizarea cunoștințelor** în domeniul reglementării de stat a achizițiilor publice de acțiune și a elaborării documentelor de licitație; **dezvoltarea abilităților** de desfășurare a procedurilor de achiziții publice; de negociere și selectare a criteriilor de calificare și/sau selecție; de luare a deciziilor de atribuire, perfectare a contractului de achiziție; **modelarea atitudinilor** de identificare a surselor de risc, fraudă și corupție; de soluționare a litigiilor și răspunderea juridică.

La inaugurarea cursului au participat dnul Ghenadie Grib, director-adjunct al Agenției Achiziții Publice, precum și dna Aurelia Țepordei, director al Departamentului dezvoltare profesională al Academiei.

Al treilea curs la comanda de stat a fost **Adaptarea și integrarea în funcția publică** pentru funcționarii publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice centrale.

Programa de instruire a fost elaborată în colaborare cu Cancelaria de Stat, **scopul** fiind de

retică și practică a specialiștilor în problemele de antreprenoriat și stimulare a investițiilor din cadrul secțiilor raionale economie, necesar exercitării eficiente a atribuțiilor de serviciu. Pe parcursul desfășurării cursului de dezvoltare profesională, audienții **s-au familiarizat cu** cadrul normativ ce reglemen-

politicilor publice; colectare și analiză a datelor; prezentare și implementare a recomandărilor evaluării; **formarea atitudinilor** de responsabilizare în elaborarea planurilor de evaluare eficientă; asigurare a oportunităților și veridicității datelor folosite în evaluarea politicilor publice.

Istории de succes ale autorităților administrației publice locale

În Telenești reforma de descentralizare a început cu îmbunătățirea serviciilor publice

Cu o populație de aproximativ 9 mii de locuitori, Telenești erau o localitate vulnerabilă din zona de centru a Moldovei. În perioada sovietică, aici exista un sistem ramificat de apeduct și canalizare. Timp de 20 de ani acesta a devenit însă nefuncțional. La inițiativa autorităților locale și cu asistența ONU și a Guvernului Suediei, a fost elaborată strategia de dezvoltare a orașului. Aceasta i-a ajutat să identifice

împreună cu locuitorii care ar fi prioritățile de dezvoltare, să facă un plan de acțiuni, iar, în final, să obțină și o parte din banii necesari pentru instituționalizarea și gestionarea eficientă a serviciului, procurarea utilajului de evacuare a deșeurilor, dar și pentru reabilitarea rețelilor de aprovizionare cu apă și a sistemelor de canalizare din oraș. Împreună cu alte câteva comunități, primarul orașului planifică să construiască și o stație de epurare a apelor. „Am înființat vreo 22 de noi locuri de muncă și am pus bazele unei infrastructuri sociale. Aceasta a adus noi parteneri de dezvoltare în oraș, care altfel nici n-ar fi privit în partea noastră”, spune primarul de Telenești, Vadim Lelic. Așa se explică și faptul că acum volumul investițiilor în Telenești este mai mare decât bugetul anual al orașului.

„Este o schimbare care ne face viața mai ușoară”

Primarul a simțit în modul său schimbarea produsă după stabilirea parteneriatului cu ONU. „Ca și primar, am prins la curaj. Datorită unor seminare de consolidare a capacităților și vizite de studii în străinătate facilitate de ONU am dobândit noi abilități, care mă ajută să pot răspunde la necesitățile cetățenilor, să-i mobilizez pentru a rezolva împreună problemele orașului”, este de părere Vadim Lelic. Rezultatul muncii îl citește în ochii umezi de bucurie ai oamenilor. Oameni, cu venituri mici și fără nici un ajutor. „E o schimbare care ne face viața mai ușoară. Prețul este rezonabil și

serviciile sunt bune”, sunt de părere locuitorii din Telenești.

Abilitarea autorităților publice locale să ofere servicii publice de calitate cetățenilor lor este doar una dintre acțiunile care este implementată de Guvernul Republicii Moldova în procesul de descentralizare demarat în 2009 cu asistența PNUD, UN Women și cu sprijinul financiar al Guvernului Suediei în cadrul Programului Comun pentru Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI). „Reforma de descentralizare oferă mai multă autonomie autorităților publice locale pentru ca acestea să asigure condiții mai bune

de viață oamenilor, fie că este vorba de apă, colectarea deșeurilor, canalizare sau proiecte mici de infrastructură. Aspectul inovator al acestei reforme este participarea oamenilor la procesul de luare a deciziilor privind prioritățile de dezvoltare a comunității. ONU asigu-

ră ca în acest proces să existe oportunități egale pentru toți cetățenii din comunitate, pentru ca ei să poată beneficia în mod egal de rezultatele reformei”, spune Kaarina Immonen, Coordonator Rezident al ONU în Republica Moldova.

Succesele de astăzi îi fac pe oameni mai încrezători în ziua de mâine

O altă inovație a reformei este și includerea abordării din perspectiva drepturilor omului și egalității de gen, altfel spus - de a asigura grupurilor vulnerabile beneficii egale de pe urma descentralizării și de a oferi egalitate în drepturi și oportunități pentru femei și

delul Teleneștilor urmează a fi replicat la nivel de țară, pentru că astfel putem asigura o autonomie locală reală”, este de părere Victoria Cujbă, persoana responsabilă pentru politicile de descentralizare din cadrul Guvernului Republicii Moldova. De rând cu orașul Telenești,

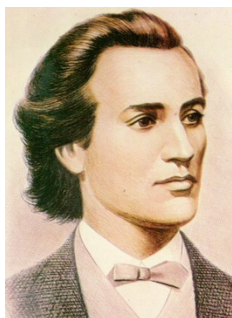
bărbați. „O societate își poate realiza potențialul pe deplin doar atunci când bărbații și femeile se bucură de șanse egale. Atunci când ambii au aceste oportunități, ei pot contribui la dezvoltarea economică la nivel local și de țară, precum și la consolidarea democrației”, susține Ingrid Tersman, Ambasadoarea Suediei în Republica Moldova.

Acest lucru este prevăzut și în Strategia Națională de Descentralizare - document elaborat de Guvern cu sprijinul PCDLI, care urmează să „ghideze” reforma și care a fost recent aprobat de Parlament. „Mo-

alte 70 de localități pilot din Republica Moldova sunt susținute de PCDLI pentru a dezvolta strategii de dezvoltare socioeconomică locală printr-o abordare bazată pe drepturile omului și egalitatea de gen și a implementa inițiativele identificate de membrii comunității. Succesele obținute până acum îi fac pe oameni mai deschiși pentru schimbările pe care le presupune reforma de descentralizare și mai încrezători în ziua de mâine.

Natalia COSTAȘ,
consultant comunicare,
Programul Comun pentru
Dezvoltare Locală Integrată

La 16 mai 2012 se împlinesc 200 de ani de la ocuparea Basarabiei de către Rusia țaristă

Mihai EMINESCU

Doina

De la Nistru pân'la Tissa
Tot românul plânsu-mi-s'a,
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.

Din Hotin și pân'la Mare
Vin Muscalii de-a călare,
De la Mare la Hotin,
Mereu calea ne-o așin;
Din Boian la Vatra Dornii
Au umplut omida cornii,
Și străinul te tot paște,
De nu te mai poți cunoaște.
Sus la munte, jos la vale
Și-au făcut dușmanii cale,
Din Sătmar până'n Săcele,
Numai vaduri ca acele.
Vai de biet român săracul,
Îndărăt tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se
'ndeamnă,
Nici îi este toamna toamnă,
Nici e vară vara lui,
Și-i străin în țara lui.
De la Turnu 'n Dorohoiu

Curg dușmanii în puhoiu
Și s'asează pe la noi;
Și cum vin cu drum de fier,
Toate cântecele pier,
Sboară păsările toate
De neagra străinătate;
Numai umbra spinului
La ușa creștinului
Își desbracă țara sânel,
Codrul – frate cu Românul,
De săcure se tot pleacă
Și izvoarele îi seacă,
Sărac în țară săracă!
Cine-au îndrăgit străinii,
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia!
Ștefane, Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta;
Las' arhimandritului,

Toată grija schitului,
Lasă grija sfinților,
În seama părinților,
Clopotele sa le tragă
Ziua 'ntreagă, noaptea
'ntreagă,
Doar s'a 'ndura Dumnezeu,
Ca să-ți mântui neamul tău!
Tu te 'nalță din mormânt,
Să te-aud din corn sunând,
Și Moldova adunând.
De-i suna din corn odată,
Ai s'aduni Moldova toată;
De-i suna de două ori,
Îți vin codrii 'n ajutor;
De-i suna a treia oară,
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară,
Îndrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile!...

Eminescu și Basarabia, ziarul „Timpul”, 1878

• „...Rusia nu se mulțumește de a fi luat o parte mare și frumoasă din vatra Moldovei, nu se mulțumește de a fi călcat peste granița firească a pământului românesc, ci voiește să-și ia și sufletele ce se află pe acest pământ și să mistuiască o parte din poporul român.

Rusia nu a luat această parte din Moldova pentru ca să-și asigure granițele, ci pen-

tru ca să înainteze cu ele, și nu voiește să înainteze decât spre a putea stăpâni mai multe suflete.

(*Timpul*, iunie 1878)

• „Basarabia” este numele medieval al Țării Românești și vine de la numele dinastiei Țării Românești, a Basarabilor.”

„Însuși numele „Basarabia” tipă sub condeiele rusești. Căci Basarabia nu însemnea-

ză decât țara Basarabilor, precum Rusia înseamnă țara rușilor, România țara românilor.

(*Timpul*, 1 martie 1878)

• „Cu un cuvânt, de la Rusia nu primim nimic. N-avem nevoie de patronajul ei special și nu-i cerem decât ceea ce suntem în drept a-i cere ei, ca oricărui om de rând, cu fața curată: să respecte pe deplin convenția încheiată cu noi.

Nici s-a bătut pentru noi, nici n-am poftit-o să se bată; deci nu are dreptul de a trata cu Turcia în numele nostru. Nici ea s-a luptat pentru noi, nici noi pentru dânsa, ci fiecare pentru sine și ale sale; ea pentru a împlini mandatul Europei și pentru confrății ei de peste Dunăre; noi pentru noi.

(*Timpul*, 28 ianuarie 1878)

Colocviu internațional: consecințele anexării Basarabiei la Imperiul Rus

Anexarea Basarabiei la Imperiul Rus în 1812 și consecințele acesteia pentru populația dintre Prut și Nistru au fost discutate recent (14-16 mai) în cadrul conferinței științifice internaționale cu genericul „Basarabia – 1812. Problemă națională, implicații internaționale”.

La eveniment au participat istorici și cercetători din peste zece state și au fost prezentate aproximativ 50 de comunicări

care, ulterior, vor fi editate într-un volum științific.

Această întrunire academică își pune ca scop să abordeze critic cel mai controversat și important eveniment istoric al poporului nostru – pactul de la București din 1812, pentru a avea o mai bună cunoaștere și percepere a locului nostru în istorie și în lume, a menționat președintele Academiei de Științe a Moldovei, Gheorghe

Duca. El a spus că dezvoltarea Basarabiei în cadrul Imperiului Rus a stagnat, transformându-se într-o societate de periferie.

Organizarea colocviului internațional se datorează eforturilor mai multor organizații și instituții, inclusiv colaborării Academiei de Științe din România și Republica Moldova, a declarat vicepreședintele Academiei Române, Dan Berindei. El a menționat că cele două secole, în care

Republica Moldova și România au fost despărțite, nu au condus la înstrăinarea populației de pe cele două maluri ale Prutului.

Conferința internațională, care s-a desfășurat pe 14 și 15 mai curent la Chișinău, s-a încheiat la 16 mai la Iași, în ziua în care s-au împlinit 200 de ani de la semnarea Tratatului de Pace de la București, prin care Basarabia a fost cedată Imperiului Rus.

(*Info-Prim Neo*)

Aurel SÎMBOTEANU,
doctor în științe politice,
conferențiar universitar

La 16 (28) mai 2012, s-au împlinit 200 de ani de la anexarea teritoriului de la est de Prut al Moldovei istorice (Basarabiei) la Imperiul Rus. Aceasta s-a produs în rezultatul războiului ruso-turc din anii 1806-1812 care s-a încheiat cu tratatul de pace semnat la București, în conformitate cu care, Țara Moldovei și poporul său, care pe parcursul secolelor au luptat pentru integritatea teritoriului și organizarea politico-statală proprie, au fost scizionate, fapt care a condus la consecințe grave pentru organizarea statală ulterioară.

Teritoriul Basarabiei anexat la Imperiul Rus avea o suprafață de 45 360 km², fiind cu 7400 km² mai mare decât teritoriul din dreapta Prutului a Principatului Moldova. El era alcătuit din ținuturile Greceni, Codru, Hotărniceni, Orhei, Soroca, Iași, care până în 1812 erau sub jurisdicția domnitorului Moldovei, ținuturile Bender, Tomarov și Akkerman formate pe teritoriul fostelor raiale turcești, care au fost retrocedate Moldovei în 1807. Conform recensământului oficial rus din 1816, populația totală a Basarabiei era de 491 500 locuitori, dintre care: 420 000 erau români (85,5%), 39 300 - ruși și ucraineni (8%), 2500 - bulgari și găgăuzi (0,5%), 20 600 - evrei (4,2%), alte naționalități - 9100 (1,8%).

Imediat după actul de anexare forțată a Basarabiei, autoritățile țariste au purces la reorganizarea sistemului de administrație din acest teritoriu, care a parcurs trei etape: etapa administrației provizorii (1812-1818); etapa autonomiei administrative (1818-1828); etapa consolidării sistemului rusesc de administrație (1828-1917).

Repercusiuni ale anexării Basarabiei în 1812 la Imperiul Rus asupra sistemului administrativ autohton

Dacă la etapa administrației provizorii în organizarea administrativă a Basarabiei s-a ținut seama, într-o anumită măsură, de organizarea sistemului anterior de administrație, inclusiv a fost menținută vechea organizare administrativ-teritorială și păstrate, în temei, fostele instituții administrative de nivel local, apoi la etapa autonomiei administrative, în pofida declarării statutului de autonomie, de fapt se implementa un sistem administrativ de tip gubernial. Acordând Basarabiei statutul de autonomie administrativă, autoritățile rusești conștientizau necesitatea aplicării față de teritoriul anexat a unor metode mai subtile pentru a câștiga sprijinul nobilimii locale.

În același timp, aceste procese erau însoțite de preluarea unor vicii specifice sistemului rusesc de administrație exprimate în abuzul administrativ, nerespectarea legilor, delapidarea averii publice, formalismul în abordarea problemelor. De rând cu aceasta, se observa reducerea rolului și influenței funcționarilor moldoveni în cadrul instituțiilor administrative și creșterea, prin impunerea voinei lor, a rolului funcționarilor ruși angajați în sistemul administrativ din Basarabia. Aceste procese s-au intensificat la etapa ulterioară când avea loc uniformizarea sistemului administrativ din Basarabia cu toate teritoriile din componența Imperiului Rus și acordarea, în 1873, Basarabiei statutului de gubernie. Acest sistem de administrație s-a menținut până în anul 1917 și a contribuit, în mare măsură, la deznaționalizarea tuturor sferelor vieții politice și social-economice din Basarabia.

Evenimentele care s-au succedat ca urmare a revoluției din octombrie 1917 din Rusia, inclusiv Unirea Basarabiei cu România la 27 martie 1918, au avut o influență directă asupra evoluției vieții politice și admi-

nistrative a teritoriilor din stânga Nistrului, unde la 12 octombrie 1924, Uniunea Sovietică a format RASS Moldovenească. Teritoriul noii formațiuni statale era de 8,1 mii km² în care locuiau 545,5 mii de oameni. Capitala republicii autonome a devenit la început orașul Balta, iar din anul 1929 - orașul Tiraspol.

Avându-și începuturile sale în RASS Moldovenească, sistemul sovietic de administrație a fost impus, prin violență de către Uniunea Sovietică și Basarabiei după reanexarea sa la 28 iunie 1940 și formarea la 2 august a aceleiași an a RSS Moldovenești unionale. Proclamarea RSS Moldovenești a constituit și un act de dezmembrare teritorială a Basarabiei. Astfel, în componența RSS Moldovenești au intrat numai șase dintre cele nouă județe ale Basarabiei. Celelalte trei județe - Akkerman, Ismail la sud și Hotin la nord - au fost rupte din teritoriul Basarabiei și trecute în componența RSS Ucrainene.

Dezmembrarea teritoriului Basarabiei s-a făcut concomitent cu dezmembrarea teritoriului fostei RASS Moldovenești. În componența RSS Moldovenești unionale au intrat orașul Tiraspol și numai șase dintre cele paisprezece raioane existente la moment în RASS Moldovenească. Astfel, în componența RSS Ucrainene s-au pomenit 18 la sută din teritoriul Moldovei istorice, aceasta constituind o mare nelegiuire săvârșită de organele sovietice.

Sistemul sovietic de administrație implementat în RSS Moldovenească era realizat pe baza principiului centralismului democratic și al unei conduceri de partid foarte rigide. În condițiile restructurării gorbacioviste, însăși evoluția vieții sociale a pus la îndoială sistemul politic și administrativ existent, care venea tot mai mult în contradicție cu procesele democratice demarate în societate. Toate

acestea au condus, în ultimă instanță, la intersecția anilor optzeci-nouăzeci ai secolului trecut, la prăbușirea sa.

În aceste împrejurări, un pas important în evoluția sistemului politic și a procesului de edificare a unui nou sistem al administrației publice îl constituie Declarația de Independență, adoptată la 27 august 1991. Dar calea spre Independență a fost însoțită de multe controverse, manifestate, de rând cu altele, și prin manifestări separatiste, ca cele din raioanele estice ale țării. Constituind 3 675 km² și o populație de peste 550 mii locuitori, raioanele din stânga Nistrului au ieșit în mod unilateral de sub jurisdicția organelor constituționale ale Republicii Moldova, fapt care a condus la dezintegrarea teritorială a țării cu sprijinul Federației Ruse, care pretinde la hegemonia sa în această zonă.

Prin urmare, teritoriul Moldovei a trecut prin mai multe dezmembrări și toate ele, de la 1812 încoace, au fost condiționate de amestecul în treburile interne ale ei al statelor străine, și anume - a Imperiului Otoman, Imperiului Rus, Uniunii Sovietice, iar în prezent - al Federației Ruse, care susține deschis regimul separatist de la Tiraspol, promovând politica dublelor standarde.

Asigurarea integrității teritoriale a țării trebuie să reprezinte linia de subiect și acțiune în activitatea autorităților statului Republica Moldova. Aceasta presupune însușirea învățămintelor din trecut istoric, neadmiterea amestecului forțelor străine în soluționarea problemelor naționale, promovarea mai activă a politicii de integrare europeană a Republicii Moldova.

(Un studiu mai amplu al autorului la tema respectivă va fi publicat în nr. 2/2012 al revistei „Administrarea Publică”)

China va domina lumea științifică până în 2020

China va produce mai mulți oameni de știință decât oricare altă țară din lume și va domina lumea științifică în mai puțin de zece ani.

Investițiile uriașe făcute în școli, universități și programe de cercetare au determinat mărirea numărului de cercetători, în timp ce descoperirile făcute de ei și-au găsit repede întrebuințări comerciale, scrie The Telegraph.

Domeniile în care cercetăto-

rii chinezi excelează sunt chimia și ingineria materialelor, ambele fiind deosebit de importante pentru dezvoltarea economică a Chinei.

Și numărul de reviste de specialitate publicate în China a crescut de 64 de ori în ultimii 30 de ani. Dacă tendința actuală va continua, China va depăși Statele Unite până în 2020.

China i-a depășit deja pe rivalii emergenți: India, Rusia și Brazilia. India a fost considerată până de curând cel mai mare adversar pentru lumea științifică din SUA, dar acum se află în urma Chinei. India a fost prinsă din urmă și de Brazilia, ai cărei oameni de știință domină agricultura și biologia. Rusia este într-un permanent declin încă din 1981.

Prima familie din istorie, dezgropată în Germania

Trupurile adulților și ale copiilor au fost îngropate împreună într-un cimitir din Epoca de piatră, iar descoperirea lor a oferit cercetătorilor cea mai veche dovadă în legătură cu existența familiei.

Testele ADN efectuate asupra celor patru schelete demonstrează unitatea familială dintre tată, mamă și copiii lor biologici, iar rezultatele arată că rămășițele celei mai vechi familii din lume datează de, cel puțin, 4.600 de ani, când trupurile au fost înhumate.

Așezarea conține trupurile câtorva grupuri de adulți și copii îngropați împreună, față în față, într-o poziție care poate indica relațiile lor din timpul vieții, au declarat cercetătorii, citați de cotidianul britanic The Independent.

Într-un mormânt, o mamă își îmbrățișează fiul său și, alături de ea, stau ghemuiți tatăl și fiul lor mai mare.

„O relație directă mamă-copil a fost descoperită într-un mormânt, aceasta fiind cea mai veche dovadă genetică a nucle-

ului familiei”, au afirmat oamenii de știință ai Academiei de Științe a Marii Britanii.

Scheletele descoperite fac parte din unul dintre cele patru morminte multiple de la Eulau, așezare înființată de oamenii Neoliticului, care își decorau vasele de lut cu desene ale sforii

răsucite, și ocupau o zonă întinsă în centrul Europei.

Cercetătorii, care studiază așezământul din localitatea germană Eulau, au descoperit că mormintele nu sunt rezultatul unor înhumări suplimentare, făcute la date ulterioare, ci au fost făcute în același timp, probabil din cauza unui atac violent. Unele schelete prezintă semne de violență, cel al unei femei având un vârf de săgeată din piatră înfipt în șira spinării.

Cele mai mari descoperiri istorice ale ultimului secol

Ultimul secol a cunoscut o seamă de descoperiri arheologice și geografice extrem de importante pentru istoria omenirii. Amintim dintre acestea complexul incas de la Machu Picchu, manuscrisele de la Marea Moartă, mormântul lui Tutankhamon sau armata de teracotă din China.

Pe 24 iulie a fost aniversat un centenar de la descoperirea vechiului oras Inca, Machu Picchu din Peru, de către istoricul american Hiram Bingham. Lista următoare cuprinde cele mai importante descoperiri arheologice și geografice făcute în ultimii 100 de ani, de când Machu Picchu a fost dezvăluit lumii întregi, potrivit The Washington Times.

Machu Picchu, 1911

Pe 24 iulie 1911, un baiat în vârstă de 11 ani l-a condus pe Hiram Bingham, profesor la Universitatea Yale, până la situl pre-columbian din secolul al XV-lea al civilizației Inca din Peru, care este situat la 2.429 de metri altitudine.

Bingham a numit complexul de la Machu Picchu, „Orașul pierdut al incașilor”, care a fost inclus în patrimoniul UNESCO în 1983.

Defileul Olduvai, Tanzania, 1911

Un entomolog german, Wilhelm Kattwinkel, căutând fluturi, a descoperit un important sit preistoric, defileul Olduvai, situat în nordul Tanzaniei. Defileul este unul dintre cele mai importante situri preistorice din lume.

Mormântul lui Tutankhamon, 1922

În 1922, Howard Carter și George Herbert au deschis mormântul lui Tutankhamon, aproape intact, din Valea Regilor, din Egipt, dezvăluind o comoară de neprețuit din istoria arheologiei.

Cimitirul de la Ur, 1927

Muncind la Ur în Irak în 1927, arheologul Leonard Woolley a descoperit un remarcabil complex de morminte, cunoscut acum drept „cimitirul regal de la Ur”. În cimitir s-au găsit obiecte din aur și din cristale lapis lazuli, îngropate în mormintele (presupuse a fi ale unui rege și ale unei

regine), din anul 2500 î.Hr.

Sutton Hoo, 1939

O descoperire arheologică faimoasă în Anglia a avut loc în 1939 la Sutton Hoo, un sat de lângă Ipswich. Aici s-a găsit o navă a unui rege saxon, care conținea o comoară compusă din bijuterii, arme și armuri, și care a fost dezgropată aproape intactă.

Manuscrisele de la Marea Moartă

În 1947, niște păstori au găsit șapte suluri de pergament, împreună cu obiecte de ceramică, într-o peșteră de la Marea Moartă. Apoi un comerciant a vândut manuscrisele, acestea ajungând în atenția cercetătorilor de la Ierusalim și apoi în întreaga lume științifică.

Atelierul lui Phidias, 1954

O clădire veche a fost descoperită în 1954, lângă templul lui Zeus din Olimpia. S-au găsit unelte vechi, forme de ceramică și fragmente de fildeş. Arheologii au datat atelierul lui Phidias, sculptor grec, în anul 430 î.Hr.

Armata de teracotă din China, 1974

O legiune de soldați și de cai, în mărime naturală, a fost descoperită în 1974 de către fermierii locali din Xian, China. Statuetele au fost găsite în apropierea mormântului lui Qin Shi Huangdi, primul împărat al Chinei. Estimările actuale sugerează că există peste 8.000 de soldați, 130 de cai cu 530 de cai și 150 de cai de cavalerie, iar majoritatea sunt încă îngropate.

Epava Uluburun, 1982

Cea mai veche epavă din lume, cunoscută sub numele de Uluburun, s-a găsit la 45 de metri sub apă, în apropiere de localitatea Kas, în largul coastelor Turciei. Nava s-a scufundat în anul 1316 î.Hr.

Peștera Chauvet, 1994

În decembrie 1994, în regiunea Ardeche din sudul Franței, 3 experți au decis să exploreze o mică peșteră. Aceasta i-a condus spre o peșteră mult mai mare, necunoscută anterior și unde s-au descoperit picturi pe pereți, considerate a fi cele mai vechi picturi rupestre cunoscute din lume.

Dosar penal în cazul unei adolescente spânzurate

Procuratura raionului laloveni a pornit o cauză penală pe faptul determinării la sinucidere a unui minor.

Tragedia a avut loc la 6 mai curent, într-un sat din raionul laloveni.

Din datele preliminare ale procurorilor rezultă că, în seara zilei de 5 mai curent, tânăra, împreună cu două prietene, a fost la discoteca din sat unde au servit băuturi spirtoase. Peste câteva ore fata și-a invitat amicele acasă unde din nou au consumat

alcool împreună cu doi vecini. Între timp, fratele mai mare al fetei care tocmai se întorsese de la o nuntă și-a certat sora pentru că a fost singură la discotecă și i-a interzis să mai facă acest lucru.

În amiaza zilei următoare, aceasta a fost găsită spânzurată în baia din curtea casei.

Rezultatele prealabile ale autopsiei cadavrului minorei au arătat că minora nu a fost violată, leziuni corporale, semne și urme de autoapărare la fel nu au fost depistate.

Adolescenta avea 16 ani și era studentă la un colegiu din capitală. Locuia împreună cu doi frați ai săi, având părinții plecați la muncă în străinătate.

Urmărirea penală continuă, procurorii urmând să stabilească cauzele exacte ale celor întâmplate.

Polițist învinuit de luare de mită

Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție a dispus justiției cauza penală de învinuire a șefului-adjunct al secției urmărire penală a Comisariatului de Poliție Glodeni de comiterea coruperii pasive.

Polițistul este învinuit că, în februarie curent, a extorcat de la o persoană bănuită de comiterea tentativei de viol bani pentru a contribui la încetarea urmăririi penale în privința ultimului.

Omul legii se angaja să nu-l tragă la răspundere pe-

nală, precum și să înainteze un raport procurorului cu propunerea de a înceta urmărirea penală.

O lună mai târziu, polițistul a fost reținut în flagrant delict la intrarea în or. Glodeni în timp ce primea suma de 15 mii lei.

Dacă va fi găsit vinovat de cele incriminate, bărbatul de 37 de ani riscă o pedeapsă cu închisoare de până la 10 ani, cu amendă de la 1000 la 3000 u.c. și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de la 2 la 5 ani.

Colaboratori ai DDS „Pantera” deferiți justiției

Secția combatere tortură a Procuraturii Generale anunță despre finalizarea urmăririi penale și expedierea în instanța

de judecată a cauzei penale de învinuire a zece colaboratori ai Detașamentului cu Destinație Specială „Pantera” al Departamentului

Instituției Penitenciare al Ministerului Justiției.

Inculpații sunt acuzați de procurori de torturare a 20 de deținuți ai Penitenciarului nr.11 din municipiul Bălți.

În cadrul acțiunilor de urmărire penală procurorii au stabilit că pe durata întregii zile de 12 aprilie 2011, colaboratorii DDS „Pantera”, care erau detașați în penitenciarul respectiv pentru lucru profi-lactic, au maltratat mai mulți

deținuți, provocându-le vătămări corporale de diferită gravitate.

Sanctiunea articolului 309¹ alin.(3) lit.c), e) din Codul penal prevede o pedeapsă cu închisoare de la 5 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Cauza penală a fost expediată pentru examinare Judecătoriei militare Chișinău.

Prins în flagrant pentru luare de mită

Directorul firmei deținătoare a mai multor rute de transport urban de pasageri din capitală a fost prins în flagrant de CCCEC și Procuratura Anticorupție în momentul primirii a 300 de euro.

Din datele procurorilor rezultă că, pe 5 mai curent, bănuitul ar fi extorcat și primit mită de la proprietarul unui

microbuz pentru a accepta și opera modificările necesare și a-i permite noului proprietar să activeze în continuare pe ruta 105 din mun. Chișinău.

Bănuitul, care este și Președinte al Asociației Transportatorilor Privati, a fost prins în flagrant în biroul său de servicii imediat după primirea sumei.

Urmărirea penală continuă.

Medic-șef reținut pentru corupere pasivă

Ofițerii Centrului anticorupție l-au reținut pe medicul-șef al unui centru perinatalogic din nordul țării, fiind bănuīt de corupere pasivă.

În fapt, medicul ar fi extorcat de la un cetățean suma

anului, unde a fost depistată suma extorcată de 3000 lei, bani marcați „mită CCCEC”, iar bănuitul a fost reținut pentru 72 de ore în temeiul art.166, 167 Cod de procedură penală al RM.

La moment, medicul este cercetat sub aspectul săvârșirii infracțiunii prevăzute la art.324 alin (2) lit.c) – corupere pasivă, riscând o pedeapsă cu închisoare de la 5 la 10 ani, cu amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

**Serviciile de presă
ale Procuraturii Generale
și CCCEC**

de 3000 de lei, pentru prestarea serviciilor medicale ce țin de obligațiile sale de serviciu, oferite pentru nașterea cu succes și fără complicații a copilului declarantului și externarea soției acestuia.

Reținerea a avut loc în biroul de serviciu al obstetrici-

Dicționar explicativ al Uniunii Europene

EUROPARLAMENTAR

Pentru mandatul 2005-2009, Parlamentul European (PE) a avut 785 de membri. Conform Tratatului de la Lisabona, pentru legislatura 2009-2013, acest număr nu va depăși 750. România are 35 de reprezentanți în PE, în urma alegerilor din 2007, cei mai mulți fiind membri ai Partidului Democrat (PD) – 13, în timp ce Partidul Social-Democrat (PSD) are zece europarlamentari, Partidul Național-Liberal (PNL) – șase reprezentanți, Partidul Liberal-Democrat (PLD) ocupă trei locuri și Uniunea Democrată a Maghiarilor din România (UDMR) – două locuri. Un loc este ocupat de politicianul independent László Tőkés, care a reușit să treacă pragul de 2,5% pentru candidații independenți. Lista politicianilor români din PE este următoarea: PD – Sorin Frunzăverde, Roberta Alma Anastase, Petru Filip, Monica Iacob-Ridzi, Marian Jean Marinescu, Maria Petre, Rareș Lucian Niculescu, Maria Zlotea, Dragoș Florin David, Mihaela Popa, Constantin Dumitriu, Nicodim Bulzesc, Valentin Sebastian Bodu; PSD – Titus Corlățean, Adrian Severin, Rovana Plumb, Daciana Sârbu, Cătălin Nechifor, Adriana Țicău, Ioan

Mircea Pașcu, Gabriela Crețu, Corina Crețu, Victor Boștinariu; PNL – Renate Weber, Daniel Dăianu, Adina Ioana Vălean, Cristian Bușoi, Ramona Nicole Mănescu, Magor-Imre Csibi; PLD – Theodor Dumitru Stolojan, Dumitru Oprea, Nicolae-Vlad Popa; UDMR – György Frunda, Csaba Sógor. Media de vârstă a reprezentanților României în Parlamentul European este de 43 de ani. Cel mai în vârstă europarlamentar român este Theodor Stolojan (64 de ani), iar cel mai tânăr este Magor-Imre Csibi (27 de ani).

EUROPENIZARE

Europenizarea reprezintă un concept larg vehiculat, însă nu există un consens privind aria sa de aplicabilitate. În prezent, diversitatea semnificațiilor europenizării este sistematic analizată nu doar la nivel practic, ci și teoretic. În general, conceptul este folosit în următoarele contexte: europenizare a societății, a sistemului politic (europenizare a politicii interne a statelor-membre prin influența Bruxelles-ului, europenizarea politicii comunitare prin influența unităților politice sau sociale statale, europenizare și guvernanta multistratificată), europenizare ca fenomen adiacent procesului

de extindere, europenizare și instituționalizare/constituțio-

nalizare (ca model de integrare politică Uniunii Europene) etc. Astfel, indiferent de direcționarea procesului (de sus/de la centru în jos/ către statele-membre, de jos în sus sau bi-direcțional), europenizarea se referă la edificarea și diseminarea atât formală, cât și informală a unor norme, principii, credințe sau atitudini legate de impactul sistemului politic comunitar.

EXTINDERE

Comunităților Europene (Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxembourg și Olanda) li s-au alăturat 21 de state, în cinci valuri de extindere: 1973 – Danemarca, Irlanda și Marea Britanie; 1981 – Grecia; 1986 – Portugalia și Spania; 1995 – Austria, Finlanda și Suedia; 2004 – Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Republica Cehă, Slovacia, Slovenia și Ungaria; 2007 – Bulgaria și România (aderarea Bulgariei și

a României nu este considerată un val de extindere separat, ci o completare a valului al cincilea, început în 2004).

FONDUL EUROPEAN DE INVESTIȚII (FEI)

Fondul European de Investiții (FEI) a fost creat în 1994 pentru a susține întreprinderile mici. Acționarul său majoritar este Banca Europeană de Investiții, alături de care formează „Grupul BEI”.

FEI oferă capital de risc pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), în special pentru societățile recent înființate și pentru cele cu orientare tehnologică. De asemenea, conferă garanții instituțiilor financiare (de exemplu, băncilor) pentru a acoperi împrumuturile acordate IMM-urilor.

FEI nu este o instituție creditoare: Fondul nu acordă credite sau subvenții și nici nu investește direct în vreo societate. În schimb, acționează prin bănci și alți intermediari financiari, folosind fie propriile fonduri, fie pe cele care îi sunt încredințate de BEI sau de UE. Fondul este activ în statele membre ale Uniunii Europene și în Croația, Turcia, dar și în trei state AELS (Islanda, Liechtenstein și Norvegia).

Abonarea 2012

Continuă abonarea pentru anul 2012 la revista științifico-metodică trimestrială **“ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **“FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **“Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul **“Funcționarul Public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Ion AXENTI - șef secție

Mihai MANEA - specialist principal

Sergiu PÎSLARU - specialist principal, designer

Elena BALMUȘ - specialist coordonator

ADRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 480.

Dat la tipar 21.05.2012

E-mail: sep@aap.gov.md

E-mail: sectia_a_aap_gov@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

“Funcționarul Public” - supliment la revista “Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova